

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про автомобільний транспорт

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, N 22, ст.105)

{ В редакції Закону
N 3492-IV ([3492-15](#)) від [23.02.2006](#), ВВР, 2006, N 32, ст.273 }

Цей Закон визначає засади організації та діяльності автомобільного транспорту.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Глава 1

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 1. Визначення основних термінів

У цьому Законі наведені терміни вживаються в такому значенні:

автомобільний транспорт - галузь транспорту, яка забезпечує задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях пасажирів та вантажів автомобільними транспортними засобами;

автомобіль - колісний транспортний засіб, який приводиться в рух джерелом енергії, має не менше чотирьох коліс, призначений для руху безрейковими дорогами і використовується для перевезення людей та (чи) вантажів, буксирування транспортних засобів, виконання спеціальних робіт;

автомобільний транспортний засіб - колісний транспортний засіб (автобус, вантажний та легковий автомобіль, причіп, напівпричіп), який використовується для перевезення пасажирів, вантажів або виконання спеціальних робочих функцій (далі - транспортний засіб);

автомобіль вантажний - автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення вантажів;

автомобіль легковий - автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення пасажирів з кількістю місць для сидіння не більше ніж дев'ять з місцем водія включно;

автобус - транспортний засіб, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення пасажирів з кількістю місць для сидіння більше ніж дев'ять з місцем водія включно;

автостанція - споруда або комплекс будівель, споруд, стоянок та під'їздів для прийняття, відправлення, управління рухом автобусів та обслуговування пасажирів;

автопавільйон - споруда на зупинці для короточасного перебування пасажирів;

автобусний маршрут - шлях проходження автобуса між початковим та кінцевим пунктами з визначеними місцями на дорозі для посадки (висадки) пасажирів;

автобусний маршрут міський - автобусний маршрут, який не виходить за межі території населеного пункту;

автобусний маршрут приміський - автобусний маршрут, який з'єднує населені пункти і протяжність якого не перевищує 50 км;

автобусний маршрут міжміський - автобусний маршрут, який з'єднує населені пункти і протяжність якого перевищує 50 км;

автобусний маршрут міжнародний - автобусний маршрут, який перетинає державний кордон України;

автобусний маршрут загального користування - автобусний маршрут, на якому здійснюють регулярні пасажирські перевезення;

автобусний маршрут спеціальних перевезень - автобусний маршрут, на якому здійснюють регулярні спеціальні пасажирські перевезення;

автобусний маршрут нерегулярних перевезень - автобусний маршрут, на якому здійснюють нерегулярні пасажирські перевезення;

автомобільний перевізник - фізична або юридична особа, яка здійснює на комерційній основі чи за власний кошт перевезення пасажирів чи (та) вантажів транспортними засобами;

вантажні перевезення - перевезення вантажів вантажними автомобілями;

вантажна автомобільна станція - комплекс будівель, споруд, призначених для виконання вантажних, господарських робіт з вантажами та надання транспортно-експедиційних послуг перевізникам;

вантажний термінал (автопорт) - комплекс будівель, споруд, обладнаних навантажувальними засобами, призначених для виконання вантажних, господарських робіт з вантажами, технічного обслуговування автомобільних транспортних засобів, надання транспортно-експедиційних та інших послуг перевізникам;

великоваговий транспортний засіб - транспортний засіб з вантажем або без вантажу, хоча б один з вагових параметрів якого перевищує встановлені на території України допустиму максимальну масу чи осьове навантаження;

великогабаритний транспортний засіб - транспортний засіб з

вантажом або без вантажу, хоча б один з габаритних параметрів якого перевищує встановлені на території України допустимі параметри;

внутрішні перевезення - перевезення пасажирів і вантажів між населеними пунктами, розташованими на території однієї держави;

водій - особа, яка керує транспортним засобом і має відповідне посвідчення встановленого зразка;

графік руху - відомості про час і послідовність виконання рейсу;

Договірні Сторони - держави, суб'єкти міжнародних правовідносин, що беруть участь у процесі міжнародних автомобільних перевезень, визначені законодавством;

дозвіл на здійснення міжнародних перевезень автомобільним транспортом - документ, що видається уповноваженими органами Договірних Сторін міжнародним автомобільним перевізникам для в'їзду, транзитного проїзду через територію Договірних Сторін, а також здійснення інших видів перевезень, передбачених законодавством;

дозвіл органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування - документ, який надає право на здійснення перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування;

дозвіл узгодження умов та режимів перевезень - додатковий дозвіл, що видається уповноваженими органами на проїзд великовагового та (або) великогабаритного транспортного засобу;

дорожній лист - документ установленого зразка для визначення та обліку роботи транспортного засобу;

замовник транспортних послуг - юридична або фізична особа, яка замовляє транспортні послуги з перевезення пасажирів чи/та вантажів;

зупинка - спеціально обладнаний пункт для очікування автобуса та посадки і висадки пасажирів;

колісний транспортний засіб - транспортний засіб, призначений для руху безрейковими дорогами, який використовується для перевезення людей і (або) вантажів, а також перевезення і приводу під час руху чи на місці встановленого на ньому обладнання чи механізмів для виконання спеціальних робочих функцій, допущений до участі в дорожньому русі;

ліцензійна картка транспортного засобу - документ, який містить реєстраційні дані ліцензії та транспортного засобу;

міжнародні перевезення пасажирів і вантажів - перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом з перетином державного кордону;

міжнародні човникові (маятникові) перевезення - перевезення,

що передбачають прямі та зворотні поїздки груп пасажирів з певного місця відправлення до певного місця призначення;

напівпричіп - причіп, вісь (осі) якого розміщено позаду центра мас транспортного засобу (за умови рівномірного завантаження) і який обладнано зчіпним пристроєм, що забезпечує передачу горизонтальних і вертикальних зусиль на інший транспортний засіб, що виконує функції тягача;

небезпечний вантаж - речовини, матеріали, вироби, відходи виробничої та іншої діяльності і тара з-під них, які внаслідок притаманних їм властивостей за наявності певних факторів можуть під час перевезення спричинити вибух, пожежу, пошкодження технічних засобів, пристроїв, споруд та інших об'єктів, заподіяти матеріальні збитки та шкоду довкіллю, а також призвести до загибелі, травмування, отруєння людей, тварин і які за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або за результатами випробувань, залежно від ступеня їх впливу на довкілля або людину, віднесено до одного з класів небезпечних речовин;

нерегулярні пасажирські перевезення - перевезення пасажирів автобусом, замовленим юридичною або фізичною особою з укладанням письмового договору на кожну послугу, в якому визначають маршрут руху, дату та час перевезень, інші умови перевезень та форму оплати послуги, або перевезення за власний кошт;

оборотний рейс - рух автобуса від початкової до кінцевої зупинки маршруту і у зворотному напрямку до початкової зупинки;

параметри комфортності автобуса - конструктивні параметри автобуса, які визначають для пасажирів комфортність поїздки;

пасажирські перевезення - перевезення пасажирів легковими автомобілями або автобусами;

паспорт маршруту - документ, що містить схему маршруту, розклад руху, таблицю вартості проїзду, графіки режимів праці та відпочинку водіїв тощо;

паспорт стоянки таксі - документ, який містить інформацію про засоби облаштування стоянки, інформаційне забезпечення пасажирів, власника стоянки, схеми руху та правила надання послуг;

перевезення пасажирів у звичайному режимі руху - перевезення пасажирів автобусами на маршруті загального користування з дотриманням усіх зупинок, передбачених розкладом руху;

перевезення пасажирів в експресному режимі руху - перевезення пасажирів автобусами на маршруті загального користування, на якому є звичайний режим руху, з дотриманням зупинок, кількість яких за розкладом руху не перевищує 25% кількості зупинок при звичайному режимі руху;

перевезення пасажирів у режимі маршрутної таксі - перевезення пасажирів на міському чи приміському автобусному маршруті загального користування за розкладом руху, в якому визначається час відправлення автобусів з початкового та кінцевого

пунктів маршруту з висадкою і посадкою пасажирів чи громадян на їхню вимогу на шляху прямування автобуса в місцях, де це не заборонено правилами дорожнього руху;

перевезення пасажирів легковим автомобілем на замовлення - перевезення пасажирів легковим автомобілем загального призначення, замовленим юридичною або фізичною особою з укладанням письмового договору на кожну послугу чи на обумовлений термін обслуговування, у якому визначають умови обслуговування, вартість послуги, термін її виконання та інші положення за домовленістю сторін;

послуга з перевезення пасажирів чи вантажів - перевезення пасажирів чи вантажів транспортними засобами на договірних умовах із замовником послуги за плату;

причіп - транспортний засіб без власного джерела енергії, пристосований для буксирування автомобілем;

регулярні пасажирські перевезення - перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування за умовами, визначеними паспортом маршруту, затвердженим в установленому порядку органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування або уповноваженими органами Договірних Сторін у разі міжнародних перевезень;

регулярні спеціальні пасажирські перевезення - перевезення певних категорій пасажирів (працівників підприємств, школярів, студентів, туристів, екскурсантів та інших) на автобусному маршруті за умовами, визначеними паспортом маршруту, затвердженим в установленому порядку замовником транспортних послуг або уповноваженими органами Договірних Сторін у разі міжнародних перевезень;

рейс - рух транспортного засобу від початкового до кінцевого пункту маршруту;

розклад руху - сукупність графіків руху автобусів за маршрутом;

стоянка таксі - місце для зупинки таксі та посадки пасажирів, визначене відповідними дорожніми знаками;

таксі - легковий автомобіль, обладнаний розпізнавальним ліхтарем оранжевого кольору, який встановлюється на даху автомобіля, діючим таксометром, сигнальним ліхтарем із зеленим та червоним світлом, розташованим у верхньому правому кутку лобового скла, і який має нанесені композиції з квадратів, розташованих у шаховому порядку на дверцятах автомобіля з лівого та правого боків, призначений для надання послуг з перевезення пасажирів та їхнього багажу в індивідуальному порядку;

таксометр - прилад, призначений для інформування пасажирів про вартість поїздки та реєстрації параметрів роботи автомобіля-таксі, визначених законодавством;

транспортно-експедиторські послуги - послуги, пов'язані з підготовкою та відправленням вантажів, організацією та забезпеченням перевезень, контролем за проходженням і одержанням

вантажів, проведенням взаєморозрахунків;

транспортний засіб загального призначення - транспортний засіб, не обладнаний спеціальним устаткуванням і призначений для перевезення пасажирів або вантажів (автобус, легковий автомобіль, вантажний автомобіль, причіп, напівпричіп з бортовою платформою відкритого або закритого типу);

транспортний засіб спеціалізованого призначення - транспортний засіб, який призначений для перевезення певних категорій пасажирів чи вантажів (автобус для перевезення дітей, інвалідів, пасажирів певних професій, самоскид, цистерна, сідельний тягач, фургон, швидка медична допомога, автомобіль інкасації, ритуальний автомобіль тощо) та має спеціальне обладнання (таксі, броньований, обладнаний спеціальними світловими і звуковими сигнальними пристроями тощо);

транспортний засіб спеціального призначення - транспортний засіб, призначений для виконання спеціальних робочих функцій (для аварійного ремонту, автокран, пожежний, автобетономішалка, вишка розвідувальна чи бурова на автомобілі, для транспортування сміття та інших відходів, технічна допомога, автомобіль прибиральний, автомобіль-майстерня, радіологічна майстерня, автомобіль для пересувних телевізійних і звукових станцій тощо);

уповноважені органи Договірних Сторін - державні органи Договірних Сторін, визначені законодавством для виконання його положень у галузі міжнародних автомобільних перевезень.

Стаття 2. Законодавство про автомобільний транспорт

Законодавство про автомобільний транспорт складається із цього Закону, законів України "Про транспорт" ([232/94-ВР](#)), "Про дорожній рух" ([3353-12](#)), чинних міжнародних договорів та інших нормативно-правових актів у сфері автомобільних перевезень.

Завданнями законодавства з питань перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом є:

визначення основних правових та організаційних основ державного регулювання у сфері перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;

установлення вимог до перевізників, водіїв та транспортних засобів щодо забезпечення безпеки перевезень та екологічної безпеки;

визначення системи державного контролю, прав, обов'язків та відповідальності державних органів виконавчої влади та перевізників за порушення міжнародних договорів та законодавства України.

Стаття 3. Сфера дії цього Закону

Цей Закон регулює відносини між автомобільними перевізниками, замовниками транспортних послуг, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, пасажирями, власниками транспортних засобів, а також їх відносини з юридичними та

фізичними особами - суб'єктами підприємницької діяльності, які забезпечують діяльність автомобільного транспорту та безпеку перевезень.

Стаття 4. Використання земель автомобільним транспортом

Автомобільний транспорт використовує землі транспорту та інші землі відповідно до земельного законодавства.

Глава 2

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 5. Завдання та функції державного регулювання та контролю діяльності автомобільного транспорту

Основним завданням державного регулювання та контролю у сфері автомобільного транспорту є створення умов безпечного, якісного й ефективного перевезення пасажирів та вантажів, надання додаткових транспортних послуг.

Державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту спрямовані на:

забезпечення балансу інтересів держави, органів місцевого самоврядування, користувачів транспортних послуг та підприємств, установ, організацій, інших юридичних та фізичних осіб - суб'єктів господарювання на автомобільному транспорті незалежно від форм власності;

забезпечення якісного та безпечного функціонування автомобільного транспорту;

розвиток та удосконалення нормативної бази діяльності автомобільного транспорту;

визначення загальних засад стратегічного розвитку, системи управління, реформування та регулювання автомобільного транспорту;

визначення пріоритетних напрямів розвитку та шляхів оптимізації діяльності автомобільного транспорту;

захист прав споживачів під час їх транспортного обслуговування;

захист національного ринку транспортних послуг та суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту;

створення рівних умов для роботи всіх суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту, обмеження монополізму та розвиток конкуренції;

забезпечення зайнятості населення, підготовки спеціалістів і робочих кадрів, охорони праці;

раціональне використання енергетичних та матеріальних

ресурсів;

охорону довкілля від шкідливого впливу автомобільного транспорту, проведення науково-технічної роботи, досліджень та розвиток системи статистики.

Державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту реалізується шляхом проведення центральними та місцевими органами виконавчої влади, державними органами управління автомобільним транспортом, органами місцевого самоврядування економічної, тарифної, науково-технічної та соціальної політики, ліцензування, стандартизації та сертифікації на автомобільному транспорті, задоволення потреб автомобільного транспорту в паливно-енергетичних і матеріально-технічних ресурсах і транспортних засобах.

Стаття 6. Система органів державного регулювання та контролю

Верховна Рада України визначає основні напрями державної політики у сфері автомобільного транспорту, законодавчі основи її реалізації.

Загальне державне регулювання діяльності автомобільного транспорту здійснює Кабінет Міністрів України відповідно до своїх повноважень.

Центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту забезпечує проведення державної політики на автомобільному транспорті через урядові органи державного управління на автомобільному транспорті, службу міжнародних автомобільних перевезень та місцеві органи виконавчої влади і органи місцевого самоврядування.

Нормативно-правові акти центрального органу виконавчої влади з питань автомобільного транспорту, видані в межах його компетенції, обов'язкові до виконання на території України.

У складі центрального органу виконавчої влади з питань автомобільного транспорту функціонують:

урядовий орган державного управління з питань регулювання діяльності автомобільного транспорту;

урядовий орган державного управління з питань контролю на автомобільному транспорті.

Урядовий орган державного управління з питань регулювання діяльності автомобільного транспорту забезпечує:

підготовку пропозицій щодо вдосконалення законодавства про автомобільний транспорт;

участь у здійсненні стандартизації та сертифікації в установленому порядку;

формування пропозицій щодо тарифної політики;

формування мережі автобусних маршрутів загального

користування в міжнародному сполученні;

формування мережі та проведення конкурсу на міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, які виходять за межі області;

захист прав споживачів послуг автомобільного транспорту відповідно до законодавства;

організацію наукового забезпечення щодо основних напрямів розвитку автомобільного транспорту, ефективної і безпечної його діяльності, визначення соціальних стандартів якості його роботи та їх реалізації.

Урядовий орган державного управління з питань контролю на автомобільному транспорті здійснює:

державний контроль за додержанням суб'єктами господарювання, які провадять діяльність у сфері автомобільного транспорту, вимог законодавства про автомобільний транспорт, норм та стандартів законодавчо регульованої сфери, що визначають організацію перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом;

державний нагляд за забезпеченням суб'єктами господарювання, які провадять діяльність у сфері автомобільного транспорту, безпеки автомобільних перевезень;

державний контроль за додержанням вітчизняними та іноземними автомобільними перевізниками норм міжнародних конвенцій і договорів про міжнародне автомобільне сполучення;

видачу відповідно до законодавства ліцензій на право провадження господарської діяльності щодо надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом та контроль ліцензійних умов;

державний контроль за недопущенням надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільними перевізниками, які не одержали відповідної ліцензії та ліцензійних карток на транспортні засоби, що при цьому використовуються, який здійснюється на автостанціях, автобусних зупинках, у місцях посадки та висадки пасажирів, на стоянках таксі, у місцях навантаження та розвантаження вантажних автомобілів.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим та обласні державні адміністрації формують у приміському та міжміському сполученні мережу автобусних маршрутів загального користування, які не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області, та здійснюють контроль за виконанням транспортного законодавства на відповідній території згідно з повноваженнями, визначеними законами України.

Органи місцевого самоврядування формують мережу міських автобусних маршрутів загального користування і здійснюють контроль за виконанням транспортного законодавства на відповідній території згідно з повноваженнями, визначеними законами України.

Служба міжнародних автомобільних перевезень здійснює у

пунктах пропуску через державний кордон України та у пунктах видачі дозволів автомобільним перевізникам України контроль за дотриманням ними законодавства України, що стосується виконання міжнародних автомобільних перевезень.

Державному контролю підлягають усі транспортні засоби українських та іноземних перевізників, що здійснюють автомобільні перевезення пасажирів та вантажів на території України.

Державний контроль автомобільних перевізників здійснюється шляхом проведення планових, позапланових і рейдових перевірок.

Планові перевірки здійснюються не частіше одного разу на рік. Орган державного контролю не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку проведення планової перевірки письмово повідомляє про це автомобільного перевізника, якого буде перевіряти.

Позапланові перевірки здійснюються лише на підставі надходження в письмовій формі заяви (повідомлення) про порушення автомобільним перевізником вимог законодавства про автомобільний транспорт уповноваженими особами органів, яким надано право здійснення державного контролю, з метою перевірки поданих фактів та виконання припису про порушення цього законодавства.

Не частіше одного разу на квартал здійснюються рейдові перевірки дотримання автомобільними перевізниками вимог законодавчих і нормативно-правових актів щодо забезпечення безпеки пасажирських перевезень та безпеки дорожнього руху.

При проведенні позапланових і рейдових перевірок автомобільний перевізник, що буде перевірятися, стосовно терміну проведення перевірки не інформується.

Посадова особа, яка здійснює державний контроль, має право на безоплатний проїзд під час проведення перевірки транспортних засобів перевізників у межах, визначених у її посвідченні.

Порядок здійснення державного контролю на автомобільному транспорті визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 7. Організація пасажирських перевезень органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

Організація пасажирських перевезень покладається:

на міжнародних та міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, які виходять за межі території області (міжобласні маршрути), - на урядовий орган державного управління на автомобільному транспорті;

на міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), - на Раду міністрів Автономної Республіки Крим чи обласні держадміністрації;

на міських автобусних маршрутах загального користування - на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного

населеного пункту.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані:

забезпечувати формування автобусної маршрутної мережі загального користування й мережі таксомоторних стоянок та розробляти перспективи їх розвитку;

організовувати утримання в належному стані проїзної частини автомобільних доріг та під'їздів (на міських автобусних маршрутах загального користування) і в разі завдання матеріальних збитків автомобільному перевізнику, що обслуговує автобусний маршрут загального користування, унаслідок неналежного утримання проїзної частини автомобільної дороги чи під'їзду компенсувати йому збитки;

забезпечувати облаштування необхідною інфраструктурою автобусних маршрутів загального користування, а саме - автопавільйонами, інформаційним забезпеченням пасажирів і підтримувати її в належному технічному та санітарному стані;

забезпечувати розроблення паспортів автобусних маршрутів загального користування з визначенням необхідної кількості автобусів, їх пасажиромісткості, класу, технічних та екологічних показників, розкладу руху. Порядок розроблення та затвердження паспорта маршруту визначає центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту;

проводити конкурс на перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування;

забезпечувати укладання договору на автобусних маршрутах загального користування із автомобільним перевізником - переможцем конкурсу на міських, приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), чи надання дозволу на приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування, які виходять за межі території області (міжобласні маршрути), та забезпечувати контроль за виконанням ним умов договору чи дозволу;

забезпечувати безпечне і якісне обслуговування пасажирів на автобусних маршрутах загального користування;

забезпечувати компенсацію втрат автомобільному перевізнику внаслідок перевезення пільгових категорій пасажирів та регулювання тарифів.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування мають право:

достроково розірвати договір з автомобільним перевізником чи позбавити його дозволу в разі порушення ним умов договору чи дозволу і призначити для роботи на автобусному маршруті загального користування (групі маршрутів) автомобільного перевізника, який за результатами конкурсу зайняв наступне місце, а в разі їх відмови - призначити до проведення конкурсу автомобільного перевізника один раз на термін не більше ніж три місяці;

у разі припинення автомобільним перевізником перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування призначати перевізника, який за результатами конкурсу зайняв наступне місце, а в разі їх відмови – призначати до проведення конкурсу автомобільного перевізника один раз на термін не більше ніж три місяці;

у разі відкриття автобусного маршруту, який не має паспорта, призначати один раз тимчасового автомобільного перевізника на термін до трьох місяців, після чого за результатами функціонування маршруту приймати рішення щодо доцільності відкриття маршруту та проведення конкурсу;

укладати договір із автомобільним перевізником (на таксі) на право користування облаштованими таксомоторними стоянками та послугами диспетчерських станцій, якщо таксомоторні стоянки та диспетчерські станції є власністю органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Стаття 8. Стандартизація і оцінка відповідності на автомобільному транспорті

Стандартизація на автомобільному транспорті забезпечує:

реалізацію єдиної науково-технічної політики з питань створення, експлуатації, ремонту, технічного обслуговування та утилізації транспортних засобів;

підвищення надійності, комфортності та безпеки транспортних засобів, якості робіт та послуг відповідно до розвитку науки і техніки, потреб населення і народного господарства;

захист інтересів споживачів і держави у питаннях безпеки перевезень для життя, здоров'я людей та майна осіб, охорони довкілля;

економію всіх видів ресурсів, поліпшення техніко-економічних показників діяльності;

безпеку об'єктів з урахуванням ризику виникнення природних і техногенних катастроф та інших надзвичайних ситуацій.

Сертифікацію транспортних засобів, робіт, послуг на автомобільному транспорті здійснюють з метою:

запобігання використанню транспортних засобів, надання робіт, послуг, небезпечних для життя, здоров'я людей та довкілля;

сприяння споживачам у свідомому виборі транспортних засобів, робіт, послуг;

створення умов для участі суб'єктів господарювання в міжнародному економічному, науково-технічному співробітництві.

Стаття 9. Особливості ліцензування на автомобільному транспорті

Ліцензування на автомобільному транспорті спрямоване на визначення початкових і поточних умов надання послуг з перевезень пасажирів і вантажів, а також найважливіших параметрів обслуговування споживачів.

Завданням ліцензування на автомобільному транспорті є:

сприяння становленню сучасного ринку послуг, розвитку автомобільного транспорту та стимулювання впровадження нових видів послуг;

підвищення ефективності використання транспортних засобів;

створення конкурентного середовища;

захист прав споживачів та ринку послуг від небезпечних перевезень;

забезпечення соціальних стандартів транспортного обслуговування;

забезпечення використання сертифікованих і дозволених для використання транспортних засобів;

забезпечення доступності послуг та підвищення якості транспортного обслуговування;

забезпечення допуску автомобільних перевізників до перевезення пасажирів транспортними засобами на комерційній основі шляхом їх попередньої перевірки на відповідність вимогам ліцензійних умов.

Підтвердження відповідності перевізника вимогам ліцензійних умов здійснюється органом ліцензування шляхом перевірки перевізника за місцем його розташування або надання перевізником органу ліцензування сертифіката відповідності послуг з перевезення пасажирів автобусами ліцензійним умовам.

Ліцензія видається на господарську діяльність з надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів на такі види робіт:

надання послуг з внутрішніх перевезень пасажирів автобусами;

надання послуг з внутрішніх перевезень пасажирів на таксі;

надання послуг з внутрішніх перевезень пасажирів легковими автомобілями на замовлення;

надання послуг з внутрішніх перевезень вантажів вантажними автомобілями, причепами та напівпричепами;

надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів автобусами;

надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів на таксі;

надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів легковими автомобілями на замовлення;

надання послуг з міжнародних перевезень вантажів вантажними автомобілями, причепами та напівпричепами.

Орган ліцензування приймає рішення про видачу ліцензії або про відмову в її видачі у строк не пізніше 30 календарних днів з дати надходження заяви про видачу ліцензії та документів, що додаються до заяви.

Ліцензія на надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів чи вантажів надає право автомобільному перевізнику надавати послуги з внутрішніх перевезень пасажирів чи вантажів.

Ліцензійна картка на таксі надається за умови підтвердження в установленому порядку відповідності його облаштування вимогам визначення "таксі", викладеним у статті 1 цього Закону.

Стаття 10. Тарифна політика на автомобільному транспорті

Тарифна політика на автомобільному транспорті має задовольняти підприємницький інтерес, забезпечувати розвиток автомобільного транспорту, стимулювати впровадження новітніх технологій перевезень, застосування сучасних типів транспортних засобів, а також сприяти вирішенню таких завдань:

збільшення можливостей суб'єктів господарювання щодо забезпечення потреб споживачів у послугах, залучення інвестицій у розвиток автомобільного транспорту та досягнення сталих економічних умов роботи;

стимулювання конкуренції та появи нових суб'єктів господарювання, які належать до автомобільного транспорту;

забезпечення балансу між платоспроможним попитом на послуги та обсягом витрат на їх надання;

забезпечення стабільності, прозорості та прогнозованості тарифів.

Реалізація єдиної тарифної політики передбачає затверджену центральним органом виконавчої влади з питань автомобільного транспорту методику розрахунку тарифів за видами перевезень.

Стаття 11. Надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту

Надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту здійснюється відповідно до законодавства з питань поставки продукції для державних потреб.

Соціально значущими послугами автомобільного транспорту є послуги з перевезення пасажирів автобусними маршрутами загального користування за визначеними уповноваженими органами тарифами та на пільгових умовах відповідно до законодавства.

Стаття 12. Страхування на автомобільному транспорті

Страхування на автомобільному транспорті здійснюється відповідно до законодавства.

При придбанні квитка пасажиру надається інформація щодо здійсненого виду обов'язкового страхування та про страховика.

Стаття 13. Забезпечення діяльності автомобільного транспорту

Організаційне, науково-технічне та методичне забезпечення, державне регулювання та контроль на автомобільному транспорті фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України та з інших джерел, не заборонених законодавством України.

Глава 3

РОЗВИТОК АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 14. Засади розвитку автомобільного транспорту

Розвиток автомобільного транспорту за погодженням з іншими центральними органами виконавчої влади відбувається відповідно до програми розвитку і вдосконалення транспорту, яку готує центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту і затверджує Кабінет Міністрів України.

Відповідно до програм розвитку та вдосконалення транспорту Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні та Київська і Севастопольська міські ради затверджують регіональні програми розвитку автомобільного транспорту, які визначають розвиток мережі автобусних маршрутів загального користування на відповідній території та її інфраструктури, оновлення та поповнення парку автобусів, будівництво автомобільних доріг, перелік сільських населених пунктів, що будуть забезпечені автобусним сполученням з районними центрами, кошти на покриття збитків автомобільних перевізників, які обслуговують збиткові маршрути загального користування, а також заходи з безпеки перевезень.

Сільські, селищні, міські ради розробляють і затверджують програми розвитку та вдосконалення автомобільного транспорту на відповідній території або надають пропозиції щодо визначення цих програм в інших регіональних програмах з питань розвитку автомобільного транспорту.

Формування та ведення реєстру міжнародних та міжміських і приміських автобусних маршрутів загального користування, які виходять за межі території області (міжобласних маршрутів), покладається на Укравтотранс, який затверджує мережу і паспорти міжнародних та міжміських і приміських автобусних маршрутів, які виходять за межі території області (міжобласних маршрутів), а також погоджує розклад руху автобусів на міжміських автобусних маршрутах, які не виходять за межі території області.

Формування та ведення реєстру міжміських і приміських автобусних маршрутів загального користування, які не виходять за межі території області (внутрішньообласних маршрутів), покладається на Верховну Раду Автономної Республіки Крим чи обласні держадміністрації, які затверджують мережу і паспорти міжміських та приміських автобусних маршрутів, які не виходять за межі території області (внутрішньообласних маршрутів).

Формування та ведення реєстру міських автобусних маршрутів

загального користування покладається на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту, який затверджує мережу і паспорти міських автобусних маршрутів.

Реєстр автобусних маршрутів загального користування ведеться в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Формування та ведення реєстру стоянок таксі покладається на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту, який затверджує мережу і паспорти міських стоянок.

Стаття 15. Підтримка розвитку автомобільного транспорту та інвестиційна політика

Розвиток автомобільного транспорту забезпечується підтримкою органів державної влади шляхом створення умов для:

надання соціально значущих послуг такого транспорту;

придбання транспортних засобів та засобів їх технічного обслуговування і ремонту;

стимулювання розвитку ринку відповідних послуг.

Інвестиційну політику на автомобільному транспорті, спрямовану на виконання положень загальнодержавних програм розвитку автомобільного транспорту, реалізують органи виконавчої влади на конкурсних засадах у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Інвестиційні проекти на автомобільному транспорті реалізують суб'єкти господарювання шляхом використання своїх внутрішніх ресурсів, зовнішніх інвестиційних ресурсів, а також позичкових та залучених коштів.

Глава 4

ПЕРСОНАЛ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 16. Статус персоналу автомобільного транспорту

До персоналу автомобільного транспорту належать працівники, які безпосередньо надають послуги з перевезення пасажирів чи вантажів, виконують роботи з ремонту та технічного обслуговування транспортних засобів, надають допоміжні послуги, пов'язані з перевезеннями.

Трудові відносини персоналу автомобільного транспорту регулюються трудовим законодавством, у тому числі положенням про дисципліну та правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Стаття 17. Вимоги до персоналу автомобільного транспорту

Персонал автомобільного транспорту повинен відповідати визначеним законодавством вимогам, зокрема:

мати необхідний рівень професійної кваліфікації;

забезпечувати якісне та безпечне надання послуг автомобільного транспорту з перевезення пасажирів чи вантажів;

ввічливо та уважно реагувати на звернення і скарги споживачів послуг автомобільного транспорту.

Підготовку, перепідготовку, атестацію та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів здійснюють у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади з питань автомобільного транспорту та Міністерства внутрішніх справ України.

Стаття 18. Особливості організації праці та контролю за роботою водіїв транспортних засобів

З метою організації безпечної праці та ефективного контролю за роботою водіїв транспортних засобів автомобільні перевізники зобов'язані:

організовувати роботу водіїв транспортних засобів, режими їх праці та відпочинку відповідно до вимог законодавства України;

здійснювати заходи, спрямовані на забезпечення безпеки дорожнього руху;

забезпечувати виконання вимог законодавства з питань охорони праці;

забезпечувати водіїв транспортних засобів санітарно-побутовими приміщеннями й обладнанням.

Контроль за роботою водіїв транспортних засобів має забезпечувати належне виконання покладених на них обов'язків і включає організацію перевірок режимів їх праці та відпочинку, а також виконання водіями транспортних засобів вимог цього Закону та законодавства про працю.

Положення щодо режимів праці та відпочинку водіїв транспортних засобів визначається законодавством.

Глава 5
ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ

Стаття 19. Класифікація та реєстрація транспортних засобів

Транспортні засоби за своїм призначенням поділяються на:

транспортні засоби загального призначення;

транспортні засоби спеціалізованого призначення;

транспортні засоби спеціального призначення.

При державній реєстрації автобусів у реєстраційних документах роблять відмітку щодо їх належності до транспортного засобу загального призначення чи до транспортного засобу спеціалізованого призначення.

При державній реєстрації вантажних автомобілів у реєстраційних документах роблять відмітку щодо їх призначення згідно з документами виробника (вантажний автомобіль, причіп, напівпричіп з бортовою платформою відкритого або закритого типу, самоскид, цистерна, сідельний тягач, фургон, для аварійного ремонту, автокран, пожежний, автомобіль-мішалка, вишка розвідувальна чи бурова на автомобілі, для транспортування сміття та інших відходів, технічна допомога, автомобіль прибиральний, автомобіль-майстерня, радіологічна майстерня, автомобіль для пересувних телевізійних і звукових станцій тощо).

При державній реєстрації легкових автомобілів у реєстраційних документах роблять відмітку щодо їх призначення згідно з документами виробника (легковий, таксі, швидка медична допомога, автомобіль інкасації, броньований, обладнаний спеціальними світловими і звуковими сигнальними пристроями тощо).

Зареєстровані легкові автомобілі, які обладнуються устаткуванням для роботи як таксі і мають ліцензійну картку, державній перереєстрації не підлягають.

Порядок державної реєстрації транспортних засобів визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 20. Вимоги до транспортних засобів і частин до них

Конструкція та технічний стан транспортних засобів, а також їх частини мають відповідати вимогам, порядок визначення яких установлює Кабінет Міністрів України, та забезпечувати:

безпеку людей, які користуються транспортними засобами чи беруть участь у дорожньому русі;

відповідність нормам стосовно викидів забруднювальних речовин, парникових газів, електромагнітних завад, рівню шуму та інших чинників негативного впливу на людину та довкілля;

запобігання пошкодженню транспортними засобами доріг та їх облаштування;

ефективне використання енергетичних ресурсів, частин і експлуатаційних матеріалів;

захист від незаконного використання транспортних засобів та запобігання пошкодженню вантажів;

збереження властивостей безпеки від моменту виготовлення транспортного засобу до його утилізації;

відповідність іншим вимогам законодавства.

Транспортні засоби та частини до них повинні відповідати вимогам нормативної і конструкторської документації та мати маркування для їх ідентифікації.

Технічні вимоги до обладнання, що встановлюється на таксі, визначає центральний орган виконавчої влади з питань

автомобільного транспорту.

До міжнародних перевезень пасажирів та вантажів допускаються транспортні засоби, на які є документи, що підтверджують їх відповідність вимогам щодо безпеки руху, екологічної безпеки та енергозбереження країн, на територію яких передбачено в'їзд, ліцензійна картка (тільки для транспортних засобів перевізників-резидентів), а також національні реєстраційні документи, документи стосовно страхування, номерні та розпізнавальні знаки.

Причепи та напівпричепи, які використовуються для міжнародних перевезень вантажів, можуть мати реєстраційні документи, номерні та розпізнавальні знаки іншої держави, у якій вони зареєстровані.

Конструкція та технічний стан транспортних засобів, які використовуються при виконанні міжнародних перевезень, мають відповідати вимогам законодавства України та іноземної держави, дозвіл на проїзд територією якої одержав власник транспортного засобу.

У транспортному засобі, призначеному для міжнародних перевезень небезпечних вантажів, крім документів, що підтверджують їх відповідність вимогам, визначеним цією статтею, мають бути документи про допущення до перевезень таких вантажів, які видаються в порядку, встановленому уповноваженим органом.

У транспортному засобі, призначеному для міжнародних перевезень швидкопсувних вантажів, крім документів, що підтверджують їх відповідність вимогам, визначеним цією статтею, мають бути документи про допущення до перевезень таких вантажів, які видаються в порядку, встановленому уповноваженим органом.

На території України повинні виконуватися вимоги встановлення та використання на транспортних засобах, які призначаються для міжнародних перевезень, контрольних приладів (тахографів) реєстрації режимів праці та відпочинку водіїв, передбачені законодавством країн, на території яких виконуються перевезення.

Стаття 21. Зберігання транспортних засобів

Власники (користувачі) автобусів, що використовуються для перевезення пасажирів на комерційній основі, повинні забезпечувати їх зберігання у спеціально пристосованих для цього приміщеннях, гаражах, на майданчиках, стоянках, забезпечених засобами охорони.

Власникам (користувачам) транспортних засобів забороняється зберігання їх у житлових зонах поза спеціально відведеними для цього майданчиками.

Органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень приймають рішення про організацію місць зберігання транспортних засобів на відповідній території та здійснюють контроль за їх діяльністю відповідно до законодавства.

Стаття 22. Вимоги до технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів

Технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів та їх складових виконують з метою підтримання їх у належному стані та забезпечення встановлених виробником технічних характеристик під час використання, зберігання або утримання протягом періоду експлуатації.

Виконавцями технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів є суб'єкти господарювання, які відповідають таким вимогам:

мають власні або орендовані засоби технічного обслуговування і ремонту, що відповідають установленим законодавством вимогам;

роботи з технічного обслуговування і ремонту здійснює персонал необхідного рівня професійної кваліфікації відповідно до видів цих робіт;

мають виробничі споруди, засоби технічного обслуговування і ремонту, що відповідають встановленим законодавством вимогам.

Вимоги до виконавця технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів та надаваних ним послуг (виконуваних робіт) встановлюються технічним регламентом з підтвердження відповідності, затвердженим у встановленому законодавством порядку.

Технічне регулювання у сфері технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів здійснює центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Технологічні норми проектування виробничих споруд і підприємств автомобільного транспорту затверджує центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Положення про технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів та правила надання послуг з їх технічного обслуговування і ремонту затверджує центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Стаття 23. Контроль технічного стану транспортних засобів

Контроль технічного стану транспортних засобів включає:

державний технічний огляд транспортних засобів;

перевірку технічного стану транспортних засобів автомобільними перевізниками.

Перевірку технічного стану транспортних засобів під час державного технічного огляду транспортних засобів здійснюють суб'єкти господарювання, уповноважені в порядку, який встановлює Кабінет Міністрів України.

У період між державними технічними оглядами відповідність технічного стану транспортних засобів вимогам законодавства забезпечує перевізник.

На таксі, яке за результатами державного технічного огляду відповідає нормативним вимогам до технічного стану, видається

талон про проходження державного технічного огляду з відміткою "таксі".

Порядок проведення державного технічного огляду транспортних засобів визначає Кабінет Міністрів України.

Перевірка технічного стану транспортних засобів автомобільними перевізниками здійснюється в порядку, який визначає центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Стаття 24. Вимоги до автомобільного палива, мастильних матеріалів та до їх реалізації

Автомобільне паливо та мастильні матеріали мають відповідати встановленим законодавством вимогам та технічним вимогам виробників транспортних засобів. Реалізацію автомобільного палива та мастильних матеріалів споживачу здійснюють за умови їх відповідності на місці реалізації встановленим вимогам, що підтверджує сертифікат відповідності. Реалізацію здійснюють лише у відведених для цього в установленому порядку місцях.

Відносини між продавцем і покупцем автомобільного палива та мастильних матеріалів визначає законодавство.

Стаття 25. Особливості договору про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу

Договір про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу укладають відповідно до вимог цивільного законодавства між замовником і виконавцем (договір, наряд-замовлення, накладна, квитанція тощо).

Істотними умовами договору про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу є:

найменування та місце розташування сторін за цим договором;

перелік робіт з технічного обслуговування чи ремонту та термін їх виконання;

вартість робіт та порядок розрахунків;

перелік складових частин (матеріалів), використаних виконавцем, а також наданих замовником виконавцю для виконання робіт із технічного обслуговування або ремонту транспортного засобу;

перелік документів, який надається замовнику для підтвердження виконання технічного обслуговування чи ремонту, та гарантійні зобов'язання виконавця щодо проведених робіт.

Виконавець за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу під час його укладання чи виконання не може нав'язувати замовнику за цим договором додаткові оплачувані послуги.

Стаття 26. Обов'язки та відповідальність виконавця за

договором про технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів

Виконавець за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів зобов'язаний:

надавати можливість замовнику (уповноваженій ним особі) особисто візуально контролювати виконання робіт за договором за умов додержання вимог безпеки з охорони праці, передбачених законодавством;

безплатно усувати недоліки, виявлені під час приймання виконаної згідно з договором роботи;

безплатно виконувати роботу чи відшкодовувати замовнику витрати, пов'язані з усуненням недоліків, спричинених неналежним виконанням договору;

гарантувати відповідність технічного стану транспортного засобу встановленим вимогам у межах проведеного ним технічного обслуговування і ремонту цього транспортного засобу;

підтверджувати документально види та обсяги виконаних робіт та надавати замовнику відповідні документи із зазначенням дати виконання;

виконувати гарантійні зобов'язання, надані ним замовнику.

Виконавець за договором про надання послуг з технічного обслуговування і ремонту транспортного засобу несе відповідальність за невиконання або неналежне виконання цього договору згідно з цим договором, якщо інше не передбачено законом.

Стаття 27. Права замовника за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу

Замовник за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу має право:

одержувати достовірну інформацію про предмет договору та його виконавця;

особисто (або доручити уповноваженій ним особі) візуально контролювати виконання робіт за договором за умов додержання вимог безпеки з охорони праці, передбачених законодавством;

на відшкодування збитків, завданих у результаті невиконання або неналежного виконання виконавцем договору, а також на безплатне усунення ним недоліків у період гарантійного терміну;

отримувати від виконавця документальне підтвердження виду та обсягу виконаного технічного обслуговування чи ремонту транспортного засобу.

Стаття 28. Вимоги до автостанцій та зупинок таксі

На автостанціях забезпечується:

прийом та відправлення автобусів і пасажирів;

організація продажу квитків населенню;

диспетчерське управління і регулювання руху автобусів;

контроль екіпіровки та санітарного стану автобусів, дорожньої документації водіїв та дотримання визначеного режиму роботи підприємств, установ і організацій, розташованих на їх території;

організація побутового обслуговування пасажирів і водіїв.

У разі скорочення обсягів пасажирських перевезень задіяні для цього приміщення автостанцій тимчасово, до відновлення зазначених обсягів перевезень, відповідно до законодавства можуть використовуватися для надання пасажирам додаткових послуг.

Перепрофілювання автостанцій може здійснюватися їх власниками лише при закритті усіх автобусних маршрутів загального користування, що пролягають через них, та за згодою органу місцевого самоврядування населеного пункту.

Розміщення зупинок та стоянок таксі повинно забезпечувати:

зручний і безпечний прохід до них;

пропускну здатність дороги;

відсутність перешкод для інших учасників дорожнього руху;

зручну пересадку на інші види транспорту;

безпеку дорожнього руху.

Розміщення майданчиків для розвороту і відстою автобусів у початкових і кінцевих пунктах маршрутів повинно відповідати вимогам безпеки дорожнього руху.

Глава 6

АВТОМОБІЛЬНИЙ ПЕРЕВІЗНИК

Стаття 29. Засади діяльності автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на договірних умовах

Автомобільним перевізником, що здійснює перевезення пасажирів на договірних умовах, є суб'єкт господарювання, який відповідно до законодавства та одержаної ліцензії надає послугу за договором перевезення пасажирів транспортним засобом, що використовується ним на законних підставах.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані надати перевізникам, які здійснюють пільгові перевезення пасажирів та перевезення пасажирів за регульованими тарифами, компенсацію відповідно до закону.

Стаття 30. Основні права та обов'язки автомобільного перевізника, який здійснює перевезення пасажирів на договірних умовах

Автомобільний перевізник, який здійснює перевезення пасажирів на договірних умовах, має право:

відмінити рейси своїх транспортних засобів за обставин, які він не міг передбачити і яким не міг запобігти, повернувши пасажирам (або замовнику послуг) кошти, сплачені ними за перевезення;

обмежувати або припиняти перевезення в разі стихійного лиха, епідемії, епізоотії або іншої надзвичайної ситуації;

відмінити рух транспортних засобів у разі виникнення загрози життю пасажирів чи безпеці вантажів;

зазначати в багажній квитанції стан багажу, що має зовнішні пошкодження, або відмовлятися від його перевезення в разі заперечення пасажира щодо такого зазначення.

Автомобільний перевізник, який здійснює перевезення пасажирів на договірних умовах, зобов'язаний:

забезпечувати дотримання персоналом вимог законодавства про автомобільний транспорт;

забезпечувати контроль технічного та санітарного стану автобусів чи таксі перед початком роботи;

забезпечувати проведення щозмінного передрейсового та післярейсового медичного огляду водіїв транспортних засобів;

забезпечувати водія необхідною документацією;

утримувати транспортні засоби в належному технічному та санітарному стані, забезпечувати їх своєчасне подання для посадки пасажирів та відправлення;

забезпечувати проїзд пасажирів до зупинки чи місця призначення за маршрутом без додаткових витрат у разі припинення поїздки через технічну несправність транспортного засобу.

Стаття 31. Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування міських, приміських та міжміських, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються договором про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування, у якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування, які буде обслуговувати автомобільний

перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника, зобов'язання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо облаштування маршруту, підтримки проїзної частини автомобільної дороги та під'їзних шляхів у належному стані (тільки для міських автобусних маршрутів), розмір компенсації витрат автомобільного перевізника внаслідок перевезення пільгових пасажирів та регулювання тарифів, механізм їх виплати.

Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування приміських та міжміських, які виходять за межі території області (міжобласні маршрути), із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються дозволом органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на обслуговування автобусних маршрутів, у якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування (рейсів), які буде обслуговувати автомобільний перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника.

Форму дозволу, порядок його видачі та анулювання визначає центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

У договір можуть бути включені інші питання за згодою сторін.

Стаття 32. Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із власниками автостанцій

Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із власниками автостанцій визначаються договором.

Предметом договору автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, з власниками автостанцій є надання послуг та виконання робіт, пов'язаних з відправленням і прибуттям пасажирів.

Власники автостанцій зобов'язані укласти договір з автомобільним перевізником, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, тільки за наявності в нього договору із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування про організацію перевезення на автобусних маршрутах загального користування чи дозволу органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на обслуговування маршрутів загального користування, що пролягають через цю автостанцію.

Відправлення чи прибуття автобусів приміських, міжміських та міжнародних автобусних маршрутів загального користування здійснюється тільки з автостанцій, а в разі їх відсутності - із зупинок, передбачених розкладом руху.

Стаття 33. Засади діяльності автомобільного перевізника, що

здійснює перевезення вантажів на договірних умовах

Автомобільним перевізником, що здійснює перевезення вантажів на договірних умовах, є суб'єкт господарювання, який відповідно до законодавства та одержаної ліцензії надає послугу згідно з договором про перевезення вантажу транспортним засобом, що використовують на законних підставах.

Стаття 34. Вимоги до автомобільного перевізника

Автомобільний перевізник повинен:

виконувати вимоги цього Закону та інших законодавчих і нормативно-правових актів України у сфері перевезення пасажирів та/чи вантажів;

утримувати транспортні засоби в належному технічному і санітарному стані та забезпечувати їх зберігання відповідно до вимог статті 21 цього Закону;

забезпечувати контроль технічного і санітарного стану транспортних засобів перед виїздом на маршрут;

забезпечувати проведення медичного контролю стану здоров'я водіїв;

забезпечувати умови праці та відпочинку водіїв згідно з вимогами законодавства;

забезпечувати проведення стажування та інструктажу водіїв у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади з питань автомобільного транспорту;

забезпечувати безпеку дорожнього руху;

забезпечувати водіїв відповідною документацією на перевезення пасажирів.

Автомобільні перевізники з кількістю транспортних засобів десять і більше зобов'язані організувати підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів автомобільного транспорту, діяльність яких пов'язана з наданням послуг автомобільного транспорту, у термін один раз на п'ять років, а з питань безпеки перевезень, охорони праці та пожежної безпеки – у термін один раз на три роки в порядку, який визначає центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Розділ II

ВНУТРІШНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ

Глава 7

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ

Стаття 35. Послуги пасажирського автомобільного транспорту

Послуги пасажирського автомобільного транспорту поділяють на послуги з перевезення пасажирів автобусами, на таксі та легковими

автомобілями на замовлення.

Послуги з перевезення пасажирів автобусами можуть надаватися за видами режимів організації перевезень: регулярні, регулярні спеціальні, нерегулярні.

Перевезення пасажирів автобусами в режимі регулярних пасажирських перевезень здійснюють автомобільні перевізники на автобусних маршрутах загального користування на договірних умовах із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Перевезення пасажирів автобусами в режимі регулярних спеціальних пасажирських перевезень здійснюють автомобільні перевізники на автобусних маршрутах спеціальних перевезень на договірних умовах із замовниками транспортних послуг.

Перевезення пасажирів автобусами в режимі нерегулярних пасажирських перевезень здійснюють автомобільні перевізники на автобусних маршрутах нерегулярних перевезень на договірних умовах із замовниками транспортних послуг.

Автобусні маршрути за видами сполучень поділяються на: міські, приміські, міжміські, міжнародні.

Автобусні маршрути за видами перевезень поділяються на: загального користування, спеціальних перевезень, нерегулярних перевезень.

На приміських та міських маршрутах дозволяється перевозити стоячих пасажирів автобусами, які за своєю конструкцією мають місця для стоячих пасажирів, у кількості, передбаченій технічною характеристикою транспортного засобу та визначеній у реєстраційних документах на цей транспортний засіб.

На міжнародних та міжміських маршрутах дозволяється перевозити пасажирів з обов'язковим наданням їм місць для сидіння.

На автобусні маршрути протяжністю понад 500 км у рейс повинні направлятися два водії.

Перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування може здійснюватися у режимах: звичайному, експресному, маршрутного таксі.

Вимоги щодо використання автобусів за видами сполучень, режимами руху та протяжністю маршрутів, за параметрами пасажиромісткості, комфортності, технічних та екологічних показників установлює центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Послуги з перевезення на таксі надаються громадянам у порядку черги на стоянках таксі та на шляху прямування, а також на замовлення (звичайне, термінове, нічне) усне, письмове чи за телефоном.

Послуги з перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення можуть надаватися тільки за попередньою домовленістю із замовником послуг і не можуть надаватися на стоянках таксі та на

шляху прямування автомобіля громадянам, з якими не було попередньої домовленості про послугу.

Суб'єкти господарювання, які використовують легкові автомобілі на замовлення, мають право включати витрати на ці послуги до собівартості продукції тільки за умови, що у перевізника є відповідна ліцензія і з ним укладений письмовий договір на обслуговування.

Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту затверджує Кабінет Міністрів України.

Стаття 36. Послуги автостанцій

Автостанції надають пасажиром послуги, пов'язані з їх проїздом автобусними маршрутами загального користування, а автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, - послуги, пов'язані з відправленням та прибуттям автобусів згідно з розкладом руху.

До обов'язкових послуг, що повинні надаватися автостанціями пасажиром, належать:

продаж квитків;

користування приміщеннями для чекання поїздки, облаштованими місцями для сидіння;

можливість користування громадськими вбиральнями;

інформування щодо розкладу руху автобусів та вартості поїздки.

До обов'язкових послуг, що повинні надаватися автостанціями автомобільному перевізнику, належать:

продаж квитків;

організація прибуття та відправлення автобуса з облаштованих платформ;

інформування водія щодо умов дорожнього руху на маршруті.

За надання обов'язкових послуг автостанцій з осіб, які придбавають проїзні квитки, стягують автостанційний збір, що входить до вартості квитка.

Послуги автостанцій, крім послуг кімнати матері і дитини, пасажиром надаються за плату.

Власники автостанцій несуть відповідальність за якість та безпеку послуг, що надаються автостанціями пасажиром та автомобільним перевізникам, технічний та санітарно-гігієнічний стан будівель, споруд, обладнання та території автостанції.

Стаття 37. Пільгові перевезення пасажирів автомобільним транспортом

Пільгові перевезення пасажирів, які відповідно до законодавства користуються такими правами, забезпечують автомобільні перевізники, які здійснюють перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Автомобільному перевізнику, який здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, забороняється відмовлятися від пільгового перевезення, крім випадків, передбачених законом.

Безпідставна відмова від пільгового перевезення тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Види та обсяги пільгових перевезень установлюються замовленням, у якому визначається порядок компенсації автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на маршрутах загального користування, збитків від цих перевезень.

Стаття 38. Вимоги до перевезення організованих груп дітей автобусами

До перевезення організованих груп дітей (далі - груп дітей) відноситься одночасне перевезення групи з десяти і більше дітей, для яких замовником послуги призначається керівник, відповідальний за супроводження їх під час поїздки, а на групу з 30 і більше дітей призначається також медичний працівник.

Перевезення груп дітей можна здійснювати в режимах як регулярних, так і нерегулярних пасажирських перевезень.

Регулярні та нерегулярні перевезення груп дітей здійснюють за умови узгодження маршруту та розкладу руху із замовником та місцевими органами Державтоінспекції.

Максимальна кількість дітей та супроводжуваних осіб при перевезенні автобусом не повинна перевищувати кількості місць для сидіння в ньому, передбачену технічною характеристикою транспортного засобу та визначену в реєстраційних документах на цей транспортний засіб.

Групи дітей повинні перевозити досвідчені водії транспортних засобів, які мають стаж керування автобусом не менше ніж п'ять років.

Порядок організації перевезення груп дітей визначається Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 39. Документи, на підставі яких виконуються пасажирські перевезення

Автомобільні перевізники, водії, пасажирів повинні мати і пред'являти особам, які уповноважені здійснювати контроль на автомобільному транспорті та у сфері безпеки дорожнього руху, документи, на підставі яких виконуються пасажирські перевезення.

Документи для регулярних пасажирських перевезень:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування чи їх дозвіл, паспорт маршруту, документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія автобуса - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, ліцензійна картка, дорожній лист, квитково-касовий лист, схема маршруту, розклад руху, таблиця вартості проїзду (крім міських перевезень), інші документи, передбачені законодавством України;

для пасажирів - квиток на проїзд в автобусі та на перевезення багажу (для пільгового проїзду - посвідчення особи встановленого зразка).

Документи для регулярних спеціальних пасажирських перевезень:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із замовником транспортних послуг, паспорт маршруту, документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія автобуса - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, ліцензійна картка, дорожній лист, схема маршруту, розклад руху, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для нерегулярних пасажирських перевезень:

для автомобільного перевізника - ліцензія, документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія автобуса - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, ліцензійна картка, дорожній лист, договір із замовником транспортних послуг, документ, що засвідчує оплату транспортних послуг, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для юридичної особи, що здійснює перевезення пасажирів на таксі:

для автомобільного перевізника - ліцензія, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія таксі - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, ліцензійна картка, дорожній лист, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для фізичної особи, що здійснює перевезення пасажирів на таксі:

для автомобільного перевізника - ліцензія, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія таксі - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, ліцензійна картка,

інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для юридичної особи, що здійснює перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія легкового автомобіля - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, ліцензійна картка, дорожній лист, копія договору із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для фізичної особи, що здійснює перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія легкового автомобіля - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, ліцензійна картка, копія договору із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи на перевезення пасажирів автобусами для власних потреб:

для автомобільного перевізника - документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, список пасажирів, яких перевозять, завірений підписом перевізника та печаткою, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на автобус, дорожній лист, список пасажирів, яких перевозять, завірений підписом перевізника та печаткою, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для водія юридичної особи на перевезення пасажирів легковими автомобілями для власних потреб - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, дорожній лист, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для фізичної особи на перевезення пасажирів легковими автомобілями для власних потреб - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, інші документи, передбачені законодавством України.

Стаття 40. Основні права та обов'язки водія автобуса, таксі, легкового автомобіля на замовлення, легкового автомобіля при перевезенні пасажирів

Водій автобуса при перевезенні пасажирів автомобільним транспортом має право:

вимагати від пасажирів виконання їх обов'язків;

не допускати до поїздки пасажира, який не має квитка, порушує громадський порядок у салоні автобуса, забруднює його, пасажирів або їх речі;

під час посадки в автобус пасажирів на приміському, міжміському або міжнародному маршруті перевіряти наявність квитків на проїзд та перевезення багажу;

не видавати багаж, якщо пасажир не пред'явив квитка.

Водій автобуса зобов'язаний:

виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту загального користування і технічної експлуатації автобуса;

мати з собою і пред'являти для перевірки уповноваженим посадовим особам документи, передбачені законодавством;

дотримуватися визначеного маршруту та розкладу руху автобуса;

приймати, розміщати та видавати багаж пасажирам на зупинках, передбачених розкладом руху;

стежити за виконанням пасажирами своїх обов'язків та безпечним розміщенням ними багажу і ручної поклажі в автобусі;

оголошувати назви зупинок і час стоянки на них;

здійснювати висадку пасажирів у відведеному для цього місці в разі заправлення автобуса паливом під час виконання перевезень;

вживати необхідних заходів для безпеки пасажирів у разі виникнення перешкод для руху на маршруті (туман, ожеледь тощо), які не дають змоги продовжити поїздку, а також у разі вимушеної зупинки автомобільного транспортного засобу на залізничному переїзді;

зупиняти автобус за сигналом контролера, виконувати його вказівки та сприяти у здійсненні контролю.

Водію автобуса забороняється:

змінювати маршрут та розклад руху;

продавати пасажирам квитки під час керування автобусом.

Водій таксі має право відмовляти в наданні послуги пасажиру, якщо:

пасажир має явні ознаки сп'яніння;

кількість осіб, які потребують обслуговування, перевищує кількість місць у легковому автомобілі;

багаж пасажира не може бути вільно розміщений у багажнику чи

салоні легкового автомобіля або може забруднити чи пошкодити його.

Водій таксі зобов'язаний:

виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту і технічної експлуатації легкового автомобіля;

здійснювати посадку пасажирів на стоянці в порядку черги, а також надавати право позачергового користування таксі згідно із законодавством;

відчиняти двері таксі, відкривати багажник та перевіряти їх закриття під час посадки пасажирів;

називати пасажиром розмір оплати проїзду, показники таксометра на початку і в кінці поїздки та роз'яснювати порядок користування таксі;

здійснювати перевезення до пункту призначення за визначеним пасажиром маршрутом або найкоротшим шляхом за згодою пасажирів.

Водію таксі забороняється:

відмовляти пасажиром у перевезенні, крім випадків, обумовлених цією статтею;

обирати пасажирів за вигідністю напрямків їх прямування;

пропонувати громадянам поїздки без згоди пасажирів, які знаходяться в таксі;

здійснювати перевезення пасажирів, якщо в таксі відсутній або не працює таксометр;

називати розмір оплати за поїздки, який не відповідає показникам таксометра.

Водій легкового автомобіля на замовлення зобов'язаний виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту і технічної експлуатації легкового автомобіля.

Водій легкового автомобіля не має права здійснювати стоянку та посадку пасажирів на стоянці таксі.

Стаття 41. Основні права та обов'язки пасажирів

Пасажир має право:

одержувати від перевізника, водія, на зупинках автобусних маршрутів загального користування, автостанціях та автовокзалах інформацію про послуги автомобільного транспорту загального користування;

безоплатно провозити з собою на автобусних маршрутах загального користування одну дитину дошкільного віку без надання їй окремого місця;

безоплатно перевозити з собою на автобусних маршрутах загального користування ручну поклажу, а також відповідно до законодавства про захист прав споживачів і правил перевезень користуватися іншими правами.

Пасажир зобов'язаний:

мати при собі квиток на проїзд, на перевезення багажу, а за наявності права пільгового проїзду - відповідне посвідчення;

виконувати вимоги правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.

Стаття 42. Договори щодо перевезення пасажирів

Договір про організацію перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування міському, приміському та міжміському, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), укладається між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування та автомобільним перевізником і вважається укладеним з моменту його підписання сторонами.

Договір перевезення пасажирів автобусом на маршруті загального користування укладається між автомобільним перевізником та пасажиром. Цей договір вважається укладеним з моменту придбання пасажиром квитка на право проїзду, а для осіб, які користуються правом пільгового проїзду, - з моменту посадки в автобус.

Договір про нерегулярні пасажирські перевезення автобусом укладається між замовником транспортних послуг та автомобільним перевізником і вважається укладеним з моменту його підписання сторонами.

Договір перевезення пасажирів на таксі набирає чинності з моменту посадки пасажирів і діє до моменту його висадки в пункті призначення.

Договір про обслуговування легковим автомобілем на замовлення укладається між автомобільним перевізником і замовником у письмовій формі та вважається укладеним з моменту його підписання сторонами або з моменту домовленості сторін.

Дія договору перевезення пасажирів автомобільним транспортом може бути припинена за ініціативою автомобільного перевізника чи водія автомобільного транспортного засобу, якщо пасажир:

перебуває у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння;

порушує громадський порядок;

пред'являє заборонений до перевезення багаж або багаж, який за габаритами не відповідає встановленим нормам;

порушує інші вимоги правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.

Стаття 43. Основні засади визначення автомобільного

перевізника на автобусному маршруті загального користування

Визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах.

Об'єктом конкурсу можуть бути: маршрут (кілька маршрутів), оборотний рейс (кілька оборотних рейсів).

На конкурс виносяться маршрути із затвердженими паспортами.

Визначення кандидатури автомобільного перевізника для роботи на міжнародному автобусному маршруті загального користування здійснюється на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 44. Визначення умов перевезень та проведення конкурсу

Організація проведення конкурсу та визначення умов перевезень покладаються на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

До обов'язкових умов конкурсу на перевезення пасажирів належать:

визначена органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування обґрунтована структура парку автобусів, що працюватимуть на маршруті загального користування, за пасажиромісткістю, класом, технічними та екологічними показниками;

державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування населення.

У разі відсутності в перевізників-претендентів автобусів, що відповідають умовам конкурсу, вони мають право подавати до конкурсного комітету заяву на участь у конкурсі та документи, що містять характеристику наявних автобусів, які перевізник-претендент пропонує використовувати на даному маршруті, а також інвестиційний проект-зобов'язання щодо оновлення парку автобусів на цьому маршруті на визначений період до п'яти років.

У разі відсутності перевізників-претендентів, які мають автобуси, що відповідають умовам конкурсу, конкурс проводиться серед претендентів, які пропонують використовувати на даному маршруті автобуси, що відповідають вимогам безпеки, але не відповідають умовам конкурсу за класом, пасажиромісткістю, параметрами комфортності, з урахуванням поданих інвестиційних проектів-зобов'язань щодо оновлення парку автобусів, які будуть повністю відповідати всім вимогам, у термін до п'яти років.

Договір з переможцем конкурсу (або дозвіл) органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування укладають (або надають) на термін від трьох до п'яти років.

Договір з переможцем конкурсу (або дозвіл) у разі відсутності в нього автобусів, що відповідають умовам конкурсу, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування укладають (або

надають) на один рік.

Дозвіл органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування пасажирському перевізнику на обслуговування автобусних маршрутів надається на термін до п'яти років.

Автомобільний перевізник - переможець конкурсу повинен самостійно забезпечувати перевезення.

Для підготовки та проведення конкурсу органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування утворюють конкурсний комітет, до складу якого входять представники відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних органів центрального органу виконавчої влади з питань автомобільного транспорту та територіальних органів Міністерства внутрішніх справ України, відповідальних за безпеку дорожнього руху, а також громадських організацій.

До конкурсного комітету не можуть входити представники суб'єктів господарювання - автомобільних перевізників, які є учасниками конкурсу або які діють на ринку перевезень пасажирів і можуть впливати на прийняття рішень комітету.

Для організації забезпечення і підготовки матеріалів для проведення засідань конкурсного комітету органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування на конкурсних умовах за договором залучають підприємство (організацію), що має фахівців та досвід роботи не менше трьох років з питань організації пасажирських перевезень. Конкурс проводиться із залученням представників відповідних органів виконавчої влади, а також представників громадських організацій. Залучене для проведення засідань конкурсного комітету підприємство (організація) готує матеріали щодо умов конкурсу, паспортів автобусних маршрутів, аналізу одержаних пропозицій та їх оцінки, договорів з переможцями конкурсу та інші матеріали.

Порядок проведення конкурсів визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 45. Вимоги до автомобільних перевізників, які допускаються до участі в конкурсі

У конкурсі на визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування можуть брати участь автомобільні перевізники, які мають ліцензію на той вид послуг, що виносять на конкурс, на законних підставах використовують у достатній кількості сертифіковані автобуси відповідного класу, відповідають вимогам, викладеним у статті 34 цього Закону.

До участі в конкурсі не допускаються автомобільні перевізники, які:

визнані банкрутами або щодо яких порушено справу про банкрутство чи ліквідацію як суб'єкта господарювання;

подали до участі в конкурсі документи, що містять недостовірну інформацію;

не відповідають вимогам статті 34 цього Закону.

Стаття 46. Проведення конкурсу на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування

Для участі в конкурсі на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування автомобільний перевізник подає конкурсному комітету такі документи:

заяву претендента встановленого зразка із зазначенням автобусного маршруту загального користування, на якому має намір працювати претендент;

нотаріально завірену копію ліцензії на право надання послуг з перевезення пасажирів та копії ліцензійних карток на автобуси, які будуть використовуватися на автобусному маршруті;

відомості про додаткові умови обслуговування маршруту;

документ, що підтверджує внесення плати за участь у конкурсі.

При визначенні переможця конкурсу в разі рівних пропозицій претендентів перевага надається перевізникам, які представили до конкурсного комітету: сертифікат відповідності послуг з перевезення пасажирів автобусами ліцензійним умовам, а також для міжміських та міжнародних автобусних маршрутів свідоцтво відповідності автобуса параметрам комфортності.

Фінансування проведення конкурсу здійснюється органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за рахунок коштів, внесених претендентами як плату за участь у конкурсі, а також за рахунок власних коштів.

Якщо конкурс не відбувся або переможця не було визначено, претендентам повертають плату за участь у конкурсі, а витрати на підготовку конкурсу відносять на рахунок органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Розділ III

ВНУТРІШНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

Глава 8

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

Стаття 47. Внутрішні перевезення вантажів та правила їх надання

До внутрішніх перевезень вантажів відносяться перевезення вантажів між пунктами відправлення та призначення, розташованими в Україні, та комплекс допоміжних операцій, пов'язаних з цими перевезеннями, а також технологічні перевезення вантажів, що здійснюються в межах одного виробничого об'єкта без виїзду на автомобільні дороги загального користування.

До комплексу допоміжних операцій, пов'язаних із внутрішніми перевезеннями вантажів автомобільним транспортом, належать:

завантаження та розвантаження автомобільних транспортних засобів;

перевантаження вантажів на інший вид транспорту чи транспортний засіб;

сортування, пакування, обмірювання та маркування вантажу;

накопичення, формування або дроблення партій вантажу;

зберігання вантажу;

транспортно-експедиційні послуги.

Правила перевезень вантажів транспортними засобами затверджує центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Правила технологічних перевезень вантажів транспортними засобами затверджуються керівництвом виробничого об'єкта.

Стаття 48. Документи, на підставі яких виконують вантажні перевезення

Автомобільні перевізники, водії повинні мати і пред'являти особам, які уповноважені здійснювати контроль на автомобільному транспорті та у сфері безпеки дорожнього руху, документи, на підставі яких виконують вантажні перевезення.

Документами для юридичної особи, що здійснює вантажні перевезення на договірних умовах, є:

для автомобільного перевізника - ліцензія та документ, що засвідчує використання транспортного засобу на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, ліцензійна картка, дорожній лист, товарно-транспортна накладна або інший визначений законодавством документ на вантаж, інші документи, передбачені законодавством України.

Документами для фізичної особи, що здійснює вантажні перевезення на договірних умовах, є:

для автомобільного перевізника - ліцензія та документ, що засвідчує використання транспортного засобу на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, ліцензійна картка, товарно-транспортна накладна або інший визначений законодавством документ на вантаж, інші документи, передбачені законодавством України.

Документами для юридичної особи, що здійснює вантажні перевезення для власних потреб, є:

для автомобільного перевізника - документ, що засвідчує використання транспортного засобу на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, дорожній лист, товарно-транспортна накладна або інший визначений законодавством документ на вантаж, інші документи, передбачені законодавством України.

Документами для фізичної особи, що здійснює вантажні перевезення для власних потреб, є:

для автомобільного перевізника - документ, що засвідчує використання транспортного засобу на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, товарно-транспортна накладна або інший визначений законодавством документ на вантаж, інші документи, передбачені законодавством України.

У разі перевезення небезпечних вантажів обов'язковими документами для водія є:

свідоцтво про допущення транспортного засобу до перевезення визначених небезпечних вантажів;

свідоцтво про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі;

письмові інструкції на випадок аварії або надзвичайних ситуацій.

У разі перевезення вантажів з перевищенням габаритних або вагових обмежень, які здійснюються на договірних умовах чи для власних потреб, обов'язковим документом є дозвіл, який дає право на рух автомобільними дорогами України, виданий компетентними уповноваженими органами.

Стаття 49. Основні права та обов'язки водія транспортного засобу при перевезенні вантажу у внутрішньому сполученні

Водій транспортного засобу при внутрішньому перевезенні вантажів має право:

відмовлятися від прийняття для перевезення вантажу, який не відповідає встановленим вимогам або вимогам щодо пломбування вантажу, якщо відтиск пломби нечіткий або пломбу пошкоджено;

вимагати від вантажовласника (уповноваженої ним особи) належного закріплення вантажу на транспортному засобі відповідно до встановлених законодавством вимог та очищення його кузова від залишків вантажу.

Водій транспортного засобу зобов'язаний:

мати при собі та передавати для перевірки уповноваженим на те посадовим особам документи, передбачені законодавством, для здійснення зазначених перевезень;

перевіряти надійність пломбування, закріплення, накриття та ув'язування вантажу для його безпечного перевезення;

забезпечити збереження вантажу, прийнятого до перевезення, та своєчасно його доставити вантажовласнику (уповноваженій ним особі);

дотримуватися визначеного режиму праці та відпочинку.

Стаття 50. Договір про перевезення вантажу

Договір про перевезення вантажу автомобільним транспортом укладається відповідно до цивільного законодавства між замовником та виконавцем у письмовій формі (договір, накладна, квитанція тощо).

Істотними умовами договору є:

найменування та місцезнаходження сторін;

найменування та кількість вантажу, його пакування;

умови та термін перевезення;

місце та час навантаження і розвантаження;

вартість перевезення;

інші умови, узгоджені сторонами.

Стаття 51. Основні права та обов'язки замовника за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом

Замовник за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом має право отримати компенсацію згідно із законодавством за пошкодження або псування вантажу, часткову чи повну його втрату або несвоєчасність доставки.

Замовник за договором про перевезення вантажу зобов'язаний:

забезпечити своєчасне та повне оформлення документів на перевезення вантажу;

утримувати власні під'їзні шляхи до вантажних пунктів, вантажні майданчики, рампи тощо у стані, що відповідає вимогам законодавства з питань охорони праці, техніки безпеки та безпеки руху;

здійснювати вантажні операції, закріплення, накриття, ув'язування та пломбування вантажу, зняття кріплень і покриттів та очищення транспортного засобу від залишків вантажу;

забезпечувати вимоги законодавства з питань охорони праці та техніки безпеки при вантажних операціях.

Стаття 52. Основні права та обов'язки виконавця за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом

Автомобільний перевізник має право:

відмовитися від приймання вантажу для перевезення, якщо замовником не підготовлено вантаж чи необхідні документи або внесені без попереднього узгодження з ним зміни до реквізитів цих документів;

відмовитися від перевезення вантажу, якщо замовник подає до перевезень вантаж, не обумовлений договором про перевезення, пакування вантажу не відповідає встановленим законодавством вимогам, ушкоджена тара або нечітким є відтиск пломби тощо;

одержувати відшкодування від замовника, якщо транспортний засіб був пошкоджений під час вантажних робіт або під час перевезення вантажу з вини замовника.

Автомобільний перевізник зобов'язаний:

при укладанні договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом передбачати для свого персоналу встановлені законодавством умови праці та відпочинку;

забезпечити виконання умов договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом у межах, визначених договором та законодавством;

забезпечити збереження вантажу, прийнятого до перевезення, до передачі вантажовласнику (уповноваженій ним особі) в пункті призначення;

відшкодовувати замовнику збитки за пошкодження або псування вантажу, часткову чи повну його втрату, а також збитки, завдані внаслідок несвоечасної доставки вантажу.

Розділ IV

МІЖНАРОДНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ І ВАНТАЖІВ

Стаття 53. Організація міжнародних перевезень пасажирів і вантажів

Організацію міжнародних перевезень пасажирів і вантажів здійснюють перевізники відповідно до міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень.

До міжнародних перевезень пасажирів та вантажів допускаються резиденти України, які мають досвід роботи на внутрішніх перевезеннях на договірних умовах не менше ніж три роки.

При виконанні міжнародних перевезень вантажів резиденти України повинні мати:

дозволи іноземних країн, по території яких буде здійснюватися перевезення;

ліцензійну картку на транспортний засіб;

дозвіл щодо узгодження умов та режимів перевезення в разі перевищення вагових або габаритних обмежень;

свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу;

сертифікат відповідності щодо безпеки руху, екологічної безпеки та енергозбереження вимогам країн, по території яких буде здійснюватися перевезення.

При виконанні міжнародних перевезень пасажирів резиденти України повинні мати:

дозволи іноземних країн, по території яких буде здійснюватися перевезення;

ліцензійну картку на транспортний засіб;

свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу;

сертифікат відповідності щодо безпеки руху, екологічної безпеки та енергозбереження вимогам країн, по території яких буде здійснюватися перевезення;

список пасажирів (при нерегулярних та маятникових перевезеннях);

білетно-облікову документацію;

схему маршруту.

При виконанні міжнародних перевезень вантажів нерезиденти України повинні мати:

дозвіл України;

дозвіл щодо узгодження умов та режимів перевезення в разі перевищення вагових або габаритних обмежень;

свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу;

сертифікат відповідності транспортного засобу вимогам законодавства України щодо безпеки руху, екологічної безпеки та енергозбереження.

При виконанні міжнародних перевезень пасажирів нерезиденти повинні мати:

дозвіл України;

свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу;

сертифікат відповідності транспортного засобу вимогам

законодавства України щодо безпеки руху, екологічної безпеки та енергозбереження;

список пасажирів (для нерегулярних та маятникових перевезень);

білетно-облікову документацію.

Стаття 54. Міжнародне співробітництво у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів

Міжнародне співробітництво у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів забезпечує центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту, який у межах повноважень:

організовує контроль за виконанням міжнародних договорів України з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

розробляє пропозиції щодо розвитку міжнародного співробітництва у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

бере участь у проведенні заходів щодо укладання міжнародних договорів з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

бере участь у роботі міжнародних організацій автомобільного транспорту;

забезпечує видачу дозвільних документів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів.

Стаття 55. Дозволи на міжнародні автомобільні перевезення

Види дозвільних документів та порядок їх розподілу, видачі та використання українськими перевізниками при перевезенні по території іноземних країн визначаються центральним органом виконавчої влади з питань автомобільного транспорту з урахуванням вимог законодавства України та законодавства країни, по території якої буде здійснюватися перевезення.

Міжнародні автомобільні перевезення іноземними перевізниками по території України здійснюються за наявності в перевізника українського дозволу або інших дозвільних документів, якщо інше не передбачено законодавством України.

Порядок оформлення і видачі дозволів на поїздку по територіях іноземних держав при виконанні перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні, їх обліку та обміну визначає центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Дозвільні документи Європейської Конференції Міністрів Транспорту розподіляють на конкурсних засадах з урахуванням рівня безпеки руху й екологічної безпеки транспортних засобів, запроваджених у європейських країнах, ефективності їх використання.

Порядок проведення конкурсу та видачі дозвільних документів

Європейської Конференції Міністрів Транспорту визначає центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Стаття 56. Регулярні, нерегулярні та маятникові (човникові) пасажирські міжнародні автомобільні перевезення

Регулярні, нерегулярні та маятникові (човникові) пасажирські міжнародні автомобільні перевезення, що здійснюють перевізники України, повинні виконуватись автобусами, що відповідають умовам перевезень та параметрам комфортності і мають понад 20 місць для сидіння пасажирів.

При здійсненні міжнародних нерегулярних, маятникових (човникових) та регулярних транзитних перевезень водії повинні мати списки пасажирів та інші документи, обумовлені законодавством України.

Порядок організації регулярних, нерегулярних та маятникових (човникових) перевезень пасажирів у міжнародному сполученні визначає центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Стаття 57. Перевезення пасажирів і вантажів на території України іноземними перевізниками

Перевезення пасажирів і вантажів між пунктами, розташованими на території України, транспортними засобами, що належать іноземним перевізникам, забороняється, якщо на це не було отримано дозволу центрального органу виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Стаття 58. Контроль за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом

Контроль за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом проводить служба міжнародних автомобільних перевезень центрального органу виконавчої влади з питань автомобільного транспорту в пунктах пропуску через державний кордон України та в пунктах видачі дозволів автомобільним перевізникам України.

Служба міжнародних автомобільних перевезень діє відповідно до законодавства та свого положення, затвердженого центральним органом виконавчої влади в галузі транспорту.

Функціями контролю за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом є:

контроль за виконанням перевізниками вимог міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень;

контроль технічного, санітарного та екологічного стану транспортних засобів, що впливає на безпеку руху, екологію та санітарні норми;

перевірка вагових і габаритних параметрів транспортних засобів;

контроль та оформлення дозвільних документів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом;

облік автомобільних транспортних засобів, які здійснюють міжнародні перевезення пасажирів і вантажів;

перевірка транспортно-експедиторської документації та ліцензій на здійснення міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом.

Стаття 59. Міжнародний автомобільний перевізник пасажирів і вантажів

Резиденти України, які здійснюють міжнародні перевезення пасажирів чи вантажів, та (або) фахівці, призначені ними відповідальними за організацію та безпеку перевезень, повинні мати документ, що засвідчує їхню кваліфікацію, вимоги до якої та порядок її підтвердження визначає центральний орган виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Вимоги до професійної кваліфікації за обсягами та рівнем підготовки мають передбачати володіння достатніми знаннями, для того щоб належним чином і ефективно займатися професійною діяльністю міжнародного автомобільного перевізника, зокрема знаннями таких предметів: комерційне і фінансове управління підприємством; технічні стандарти і операції; безпека дорожнього руху; доступ до ринків; елементи торгового, соціального і трудового, цивільного і податкового законодавства.

Вимоги до професійної кваліфікації мають бути підтверджені шляхом успішного складення обов'язкового письмового екзамену, а за необхідності й усного, що проводиться органом, установою чи організацією, призначеною центральним органом виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Резиденти України, які здійснюють міжнародні перевезення пасажирів чи вантажів, повинні мати передбачену законодавством документацію та забезпечувати всі види обов'язкового страхування, передбачені законодавством України.

Нерезиденти України, які здійснюють регулярні, нерегулярні та маятникові (човникові) перевезення пасажирів у міжнародному сполученні по території України, повинні забезпечити необхідні режими праці і відпочинку водіїв, контроль стану їх здоров'я, а також контроль технічного, санітарного та екологічного стану автобуса перед виїздом на маршрут.

До міжнародних перевезень пасажирів та (чи) вантажів допускаються резиденти України, які склали обов'язковий письмовий екзамен на професійну придатність у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади з питань автомобільного транспорту.

Право на здійснення транспортними засобами міжнародних перевезень пасажирів надається водіям, яким виповнився 21 рік.

Право на керування автобусами на міжнародних маршрутах мають водії, які останні три роки працюють водіями автобусів.

Розділ V
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРЕВІЗНИКІВ
ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО
АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

Стаття 60. Відповідальність за порушення законодавства про
автомобільний транспорт

За порушення законодавства про автомобільний транспорт до автомобільних перевізників застосовуються санкції за:

безпідставну відмову від пільгового перевезення пасажирів - штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

надання послуг з перевезень пасажирів та вантажів без оформлення документів, перелік яких визначений статтями 39 та 48 цього Закону, - штраф у розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

експлуатацію легкового автомобіля, облаштованого як таксі, без наявності ліцензійної картки - штраф у розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

стоянку легкового автомобіля, який не облаштований як таксі і не має ліцензійної картки, та посадку пасажирів на стоянці таксі - штраф у розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

виконання нерезидентами України міжнародних перевезень пасажирів чи вантажів без документів, перелік яких визначений статтею 53 цього Закону, - штраф у розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

порушення режимів праці та відпочинку водіями транспортних засобів - штраф у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

перевезення пасажирів на маршруті протяжністю понад 500 кілометрів одним водієм - штраф у розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

відсутність у випадках, передбачених законодавством, списку пасажирів при здійсненні міжнародного перевезення пасажирів автомобільним транспортом - штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

управління транспортними засобами при здійсненні міжнародних автомобільних перевезень без контрольних пристроїв (тахографів) реєстрації режимів праці чи відпочинку водіїв транспортних засобів чи вимкненими такими контрольними пристроями (тахографами) або без щоденних реєстраційних листків режимів праці та відпочинку - штраф у розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

здійснення водіями міжнародних автомобільних перевезень без розпізнавальних знаків держави реєстрації транспортного засобу - штраф у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів

громадян;

невиконання перевізниками або їхніми представниками приписів органів державного контролю щодо усунення порушень транспортного законодавства - штраф у розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Випуск (впуск) з (на) території України транспортного засобу, що виконує міжнародне перевезення, на якому здійснено порушення транспортного законодавства, здійснюється тільки після надання водієм документа щодо сплати штрафу чи виконання припису органу державного контролю, якщо скарга чи протест на постанову щодо накладання адміністративного стягнення залишилися без задоволення.

При вчиненні однією особою двох або більше правопорушень фінансове стягнення накладається за кожне правопорушення окремо.

Від імені центрального органу виконавчої влади з питань автомобільного транспорту розглядати справи про стягнення у вигляді штрафів за порушення, викладені у цій статті, мають право посадові особи урядового органу державного управління з питань контролю на автомобільному транспорті.

Порядок стягнення у вигляді штрафу за порушення, викладені у цій статті, та порядок оскарження і опротестування постанови по справі про правопорушення визначає Кабінет Міністрів України.

Розділ VI

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний термін від дня набрання чинності цим Законом:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їхніх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

відповідно до своєї компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ, 5 квітня 2001 року
N 2344-III